Biblioteca Nacional Aruba

Placa, placa, placa...

Dept. Arubiana
2007

Geld
Met geld kun je goederen of dingen ruilen. We gebruiken het om er wat voor te kopen. Of om iemand te betalen voor het werk dat hij of zij doet. Of we geven geld om een ander te helpen. Voor ons dagelijks doen hebben we geld nodig. De economie van een eiland of land draait om geld. Zonder geld kunnen we niet veel. Iedereen heeft het nodig.

De geschiedenis van geld is heel oud. Geld zag er niet altijd zo uit zoals het er nu uitziet. In het verleden zijn er verschillende voorwerpen gebruikt als ruilmiddel, bijvoorbeeld schelpen. Ook zijn er veel verschillende munten geweest door de eeuwen heen, gemaakt van verschillende metalen, zoals koper, zilver en goud.

Geld bestaat niet meer alleen uit munten en bankbiljetten. Maar ook uit cheques en bankpasjes.

Placa

We kennen munten en biljetten. Munten van 5, 10, 25 en 50 cent, 1 and 5 florin, en biljetten van 10, 25, 50, 100, en 500 florin. Op de munt of het biljet staat de waarde vermeld. De grootte van de munt geeft ook een idee van de waarde van de munt. De kleinste munt is die van *cinco cen*. De biljetten kennen verschillende kleuren en afbeeldingen.

Geld in het algemeen heet *placa* of *cen* op Aruba. Een cent heet *cen*. Vroeger kenden we een munt die *placa* heette met een waarde van 2½ cent. *Dos placa* was dus 5 cent, en *diez placa* een kwartje. Un *debchi* is 10 cent of een dubbeltje. Vijftig cent heet algemeen, een *yotin* (afgeleid van het Franse guillotine)[1]. Dit is een vierkant muntje. De 5-florin munt is een tijdje ook vierkant geweest maar is sinds 1 september 2005 rond en goudkleurig en ietsje kleiner dan de florin. Een gulden is een florin (soms ook wel *un heeldu*)[2].

[1] Hoe de yotin aan zijn naam is gekomen /Marjanne Havelaar – Amigoe (Napa) 07/02/04
[2] Sambumbu dl.1 / P. Brenneker

Florin
Waarschijnlijk is de naam afkomstig van een stadje 'Florencia'. Met deze stad ging het in de 13e eeuw zeer goed. Vele landen gebruikten de goude munt (Florinus) die toen in Florencia werd gemaakt[3].
Een andere uitleg is dat de naam komt van het Italiaanse woord "florino". Florino betekent 'bloem' en de Florino was voor meer dan 4 eeuwen één van de meest populaire munten.

Wij kennen op Aruba dus de florin als munteenheid. De florin wordt verdeeld in honderd centen. Soms wordt het ook de Arubaanse gulden genoemd maar dit is niet de officiele naam. De Arubaanse florin bestaat sinds 1986. Met de Status Aparte kreeg Aruba haar eigen geld. Vóór 1986 werd de Antilliaanse gulden gebruikt.

[3] Introduccion numismatico / J. Mario Odor

De florin is geen internationaal betaalmiddel. Je kan niet met de florin op vakantie en je geld bij een bank in het buitenland ruilen.
Je koopt bij een bank op Aruba bijvoorbeeld Dollars of Euro's om mee te nemen.
De munteenheid heeft sinds 1986 een vaste wisselkoers ten opzichte van de Amerikaanse dollar. 1 Amerikaanse dollar is gelijk aan bijna één florin en tachtig cent (1 USD=1,790000 AWG).

Ontwerp
Het ontwerp van de munten en de biljetten is verzorgd door een Arubaanse kunstenaar, meneer Evelino Fingal. Op de biljetten vind je afbeeldingen van dieren van Aruba, een *dori* (kikker), een *shoco* (uiltje), een *cascabel* (ratelslang), een *turtuga blanco* (zeeschildpad) en ook een afbeelding van een *calco indjan* (schelp).

Centrale Bank van Aruba

Op Aruba wordt toezicht gehouden op ons geld door de Centrale Bank van Aruba (CBA).
Deze instantie zorgt ervoor dat de munten en biljetten worden gemaakt die we nodig hebben om mee te betalen. Dit moet zo gebeuren, dat ze niet kunnen worden nagemaakt. Biljetten worden van speciaal papier gemaakt en hebben een watermerk.

Omdat de biljetten van vóór 2004 makkelijk te vervalsen waren heeft de Centrale Bank van Aruba in 2004 nieuwe biljetten geïntroduceerd.

In de bibliotheek kan je meer informatie vinden over geld op Aruba.

Literatuur:

- Sambumbu : volkskunde van Curaçao, Aruba en Bonaire : dl.1 / Paul Brenneker
- Introduccion Numismatico / J. Mario Odor
- Geld / Jose van der Bogaart (Mini-informatie; 161)
- Geld telt / Catherine de Sairigne

Mas pa lesa:

* E kitrin di florin / Evelyn Ruiz-Croes
* Unda tur mi placa a bai? / Estella Thode